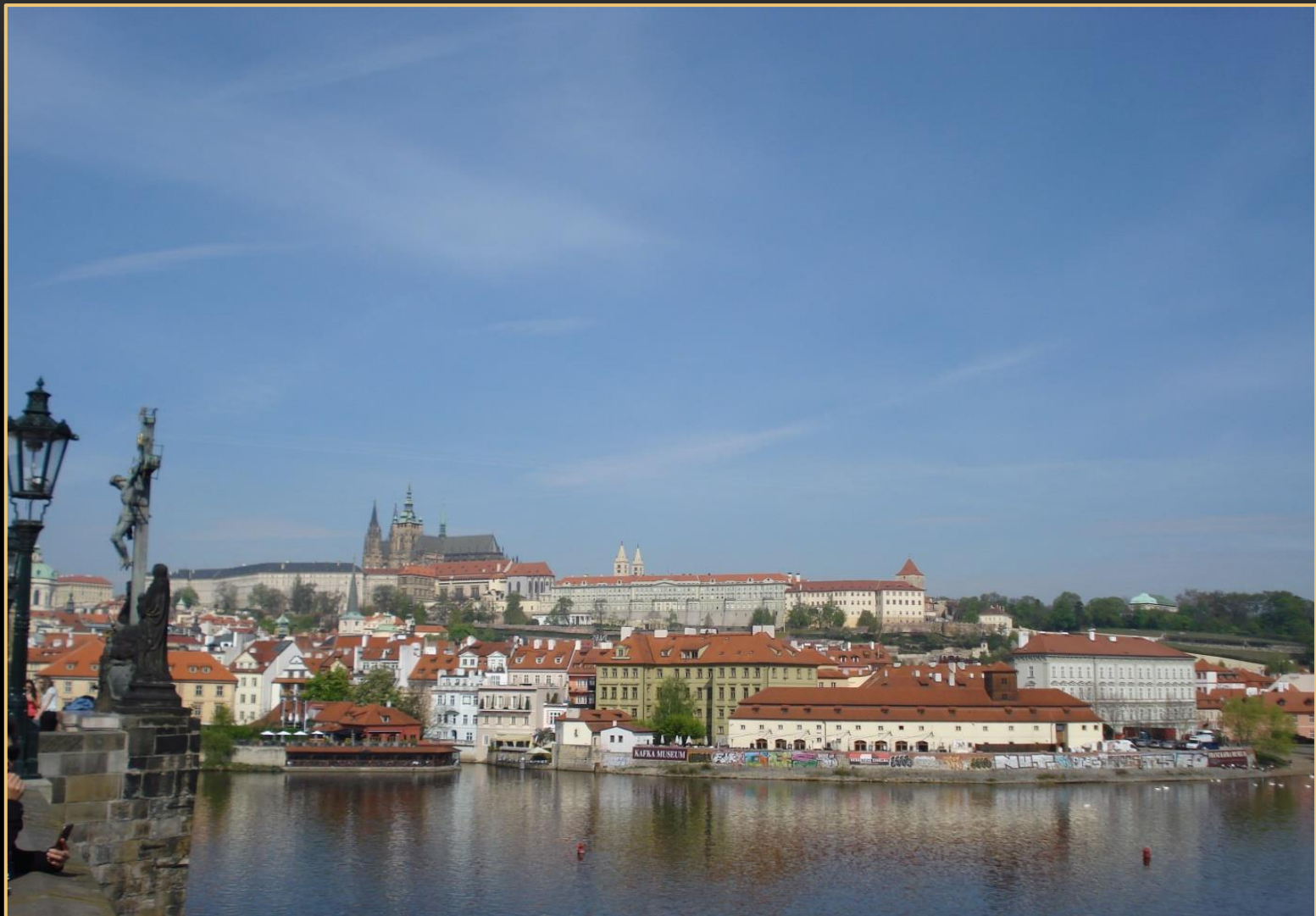

FRANZ KAFKA

PREOBRAZBA

KAFKOV MUZEJ

Živim v družini, med najboljšimi in najbolj obžalovanja vrednimi ljudmi, bolj tuj od tujca. Z materjo nisem v teh zadnjih letih spregovoril več kakor povprečno dvajset besed na dan, z očetom komaj kaj več kot pozdrav.

Franz Kafka

AVTOBIOGRAFSKE ZNAČILNOSTI

- problem porekla Franza Kafke -
tujstvo, drugačnost, osamljenost
 - tujec med Čehi (Nemec)
 - tujec med Nemci (Žid)
 - tujec med domačimi (umetnik)
 - tujec med zdravimi (jetika)

IZ KAFKOVEGA PISMA OČETU ...

Kot oče si bil zame premočan, še posebno, ker sta moja brata zgodaj umrla, sestre pa so prišle na svet dosti pozneje, sem moral torej jaz vzdržati prvi udar, za to pa sem bil preveč slaboten. /.../ Nепrestano sem se nečesa sramoval, ali zato ker sem poslušal Tvoje ukaze, ki so veljali samo zame, ali zato ker sem se jim upiral, ker kako bi smel biti uporen, ali zato ker jih nisem mogel izvršiti, ker, na primer, nisem imel Tvoje moči, Tvojega apetita, Tvoje spretnosti, čeprav si Ti to zahteval od mene kot nekaj samo po sebi umevnega; prav to je bila največja sramota. Resda otrok tako ne razmišlja, a tako čuti.

(Napisano leta 1919, nikoli odposlano.)

MNENJE POZNAVALCA KAFKOVIH DEL ...

*Pri Kafki ni ničesar, kar bi bilo povedano
le z besedami, vse je pri njem napolnjeno s
skritimi pomeni ...*

PARABOLIČNA NOVELA

- Kljub realističnemu slogu NI objektivne predstavitve stvarnosti,
 - zgodba ima globlje pomene,
 - je PRILIKA ALI PARABOLA: zgodba, ki ponazarja idejo z vzporednim vzorčnim dogajanjem.
-

MOTIVI

- **Motiv preobrazbe (človek v mrčes):**

poznan iz pravljic, vendar je tam razlog preobrazbe poznan (npr. poljub žabe in nastane princ). Tu pa razloga za preobrazbo ni – edino, kar je bilo to jutro drugače je, da je Gregor preslišal budilko

- **Motiv ure:**

Gregor presliši budilko; dogajalni čas ni natančno določen – sklepati je mogoče na čas od božiča do velike noči (asociacija s Kristusovim življenjem)

MOTIVI

- **Motiv bolečine oziroma rane:**

zelo pogost motiv pri Kafki – ko se hoče prevaliti na bok, začuti bolečino; oče ga sune, ko se zagozdi med vrata; vanj meče jabolka in mu prizadene bolečino → gre za DUHOVNO rano – posledica iskanja hrepenenja, smisla

MOTIVI

- Motiv hrane:

sprva še uživa hrano, potem jo zavrača – telesna/ fizična hrana. Hrepeni po DUHOVNI hrani (=umetnosti) – iz sobe odide, ko sestra igra violino

Jabolka – oče jih meče vanj; po Bibliji so jabolka sadež spoznanja → zavedanje o lastnem bivanju

- Motiv slike z damo v kožuhu
-

MOTIVI

- **Motiv slike z damo v kožuhu:**

Slika veže Gregorja z nekdanjim življenjem – to je edini predmet, ki ga Gregor brani, ko ga sestra hoče odnesti. Razlaga je prispodoba Gregorjevega odnosa do ljubezni, v katerem prevladuje zgolj telesna ljubezen

(POMISLEK! Takšne slike lahko najdemo danes v pretežno moškem okolju – garaže, delavnice ...)

Za Žida je bila sramota, če ni bil poročen (Kafka!!)

MOTIVI

- **Časopis:**

hrano mu servirajo na časopisu – odnos do njega; časopis je tudi sredstvo komunikacije, ki mu je sedaj onemogočena

- **Premajhna človeška soba:**

Podoba človekove ujetosti , izoliranosti, osamljenosti → njegove duše: sprva prazna (sobo mu izpraznijo), potem prepolna (v sobo začno odlagati vse nepotrebno)

TEMA

- brezizhodni položaj sodobnega človeka ob razpadu moralnih vrednot
 - iskanje smisla v življenju, ki ga ne najde > *eksistencializem* /stiska, negotovost, strah > izgubljenost
-

IDEJE

- Vodilna ideja je v povezavi s posameznikom in družbo, kaže se odtujenost v medčloveških odnosih.
- Družba posamezniku (Gregorju) ne priznava njegove individualnosti in se do njega vede prezirljivo.
- Pomembna je tudi ideja posameznikovega iskanja življenjskega smisla. Tega pa Gregor ne najde, zato se odloči za smrt.

MODERNA PRIPOVEDNA GROTESKA

- svet je skrivnosten, protisloven
 - v njem ni prave ljubezni
 - plemeniti cilji so v svetu nedosegljivi
 - brezizhoden in negotov je tudi človekov položaj
 - občutiti je tesnoba, brezizhodnost - človek je nemočna žrtev
-

JEZIKOVNO-SLOGOVNE ZNAČILNOSTI

- Prvine realistične pripovedi:
 - a) poročanje – poročevalski slog: učinek verjetnosti, dokumentarnosti, hkrati daje tragičen ton
 - b) opisi predmetnosti – nazornejša predstavitev
 - c) dialogi – podobni vsakdanjim pogovorom; Gregorjev govor
-

JEZIKOVNO-SLOGOVNE ZNAČILNOSTI

č) preprosta skladnja v dialogih, enostavčne povedi, vezalna priredja, časovni odvisniki

- nasprotje z zapletenim in nenavadnim bivanjskim položajem
- **MODERNIZEM:** modernistična pripovedna tehnika (kaže se skozi sanje, podzavest, simbolizem > težko razumljiva vsebina brez dodatnega poznavanja stvarnosti)
- pripovedovalec: tretjeosebni personalni

TRADICIONALNA IN MODERNA NOVELA

- krajša ali srednje dolga pripoved, napisana v večini v prozi
- zgradba z že izdelanimi značaji
- v ospredje je postavljen po navadi predmet, lahko tudi oseba > potem je značaješka
- konec = presenetljiv
- slog = jedrnat
- snov = vzeta iz stvarnega življenja, brez pravljinih ali nadnaravnih dogodkov

- literarne osebe so težko določljive: na videz so preproste, a v njih je veliko skrivnosti
- pripovedovalec je personalni > dogajanje pripoveduje z vidika pripovednih oseb, kot ga doživljajo one
- prevladuje občutje praznote, nesmisla, brezcilnosti ...